

Kabel viimasele aastal on suur Beneriit meie armulise keisri Aleksandri III. valitsuse ja juhatamise all kõigist wälismaistest õnnetustest puutumata jäänud ja ainuüksi rahutööd teinud, nagu: Siberimaa raudtee, mis uut kasu toob ja kabe suure maailma jao wabel elawamat läbikäimist sünnitab. Ka Läänemere subermangudes on neil aastatel wäsimata ja agaraste rahutööd tehtud. Mõtleme üksnes Hiwimaa raudtee peale. Sel tööl on meie kodumaa asjanduses ja lanbaajamises üli suur tähtsus; ta lergitab igapidi meie käekäiti ja saadab uut priiskust meie rahwa elusse. Kõigekõrgem andku ta edaspidi meie armsale isamaale ilka rahupäiwi näha ja rahutööd teha.

Saksamaale on aasta 1888 suur leina-aasta olnud, sest sel aastal on Saksariigi alamad kaks keisrit maha matnud. Esimene oli keiser Willem I., saksa ühenduse põhjendaja, ülespidaja ja isa, ja maailma rahulajaja. Ta oli üle ilma kuulud Hohenzoller (nõnda nimetatakse Saksa keisri suguwõsa), nüüd on ta elunurmel närtknud. Hohenzollerid on üks wägew wärsti sugu. Mis aastajad ette walmistanud, sellele pani keiser Willem I. krooni peale. Kellel ei seisa weel meeles aasta 1871, Saksa keiserriigi sündimise-aasta. Sest saadik on Saksariik igapidi seaduste teel oma jõudu kaswatanud nõnda, et tema tän- wägewalt ja rahuarmaastawalt rahwaste nõunkogus seisab ja „raudkantsler“ Bismarck sõnu wõis rääkida, mis terwes maailmas kajašwad.

Kui hoolas ja tegew Willem I. oli, sellest annawad tunnistust järgmised sõnad, mis ta omas surmawõõdis rääkis: „Mul ei ole enam aega wäsiunud olla.“ — Riisugune hoolsuse ja wäsimata tegewusega on ta omale ise auusamba ülesse ehitanud, nagu seda enam keegi temale paremine ei oleks wõinud wälja mõelda. Wanadus, nagu näha oli, ei saanud hallipeega wanamehest mitte üle. Aga mure tema armsama poja Bidriku pärast pidi ennast enne ühendama kurbdusega, enne kui tema selle tugewa tamme jõudis mahamurda. 9. Märtsil 1888 a. wajutas ta omad silmad igaweste finni. Tema asemel astus trooni peale **Bidrik III.** kelle walitsuse aeg üksnes umbes 100 päewa tuuris. Surm niitis teda maha ja asemel astas tema poeg **Willem II.** Praegu, kui

meie neid ridasid kirjutame, teisis tema mereteed Peterburisse meie Keisrile wõeriks.

Aastal 1887 läks ka „suurtükide kuningas“ **Alfred Krupp** hingusele. Aga tema suurtükid kuulutawad peaaegu terve maailma peal oma meistri kuulsust ja auu. Tema suurtüki wabrikus tegi 20,000 inimest tööd, sellega tema isalikult ümber läis.

Arstide hulgast kaotas Saksamaa — üleüldse haritud maailm — 1. Oktobril 1887 kuulsu arsti **Bernhard v. Langenbecki**, kelle asemel ennine Tartu ülikooli prohwessor v. Bergmann waliti. Langenbeck oskas oma kuutajaid arstifunstile walmustada. Tema oli mitmest sõjast osa wõtnud ja seal oma teadmist laiendanud ja sellega kannatajate inimese-soole palju lergitust ja pehmitust saanud. Kui kellelgi üks ihuliige oli rikunud, siis ei tahtnud tema seda mitte kobe maha leigata, waid püüdis seda arstimise kunstiga jälle tõbuliselt teha. See'p see tema peatähtsus ongi.

Ka kaks tähtjat naisterahwast on surm aastal 1887 maha niitnud. Esimene oli **Jenny Lind**, auustatud ja armastatud „Rootsi õõpik“; ta juri 2. Nowembril 1887. Jenny Lind on Stokholmi linnas 1821 a. sündinud. Juba lapsena näitas ta aruldasi lauluandeid, millega ta pea üleüldist tähele panemist enese peale pööras. Waewalt on teist niisugust laulu õõpikut leida, aga ta oli peale selle ka üks lallis inimene, kellel palju woorusi ehteks oli, millede hulgast iseäranis waestele heategemise-woorus ette paistis. Kui ta ära juri, siis jättis ta omas testamentis umbes 50000 rubla oma isamaa ülikoolide waeste tudenkite heaks.

Teine oli Prantsusmaal, lesk-proua **Boucicaut** (räägi: Busšitoo). Tema sai alles siis paljudele tutwaks, kui teada sai, mis määratu suur warandus temal olnud ja misuguste auusa asjade peale tema oma wara enne surma testamentis linnitas. Tema tuli aastal 1843 (28 aastat wana) Pariisi ning wõttis omale ühes kaupluses müüja-loha. Pea leidis ta omale ka mehe. Wõlemad hakaswad wälise poega peale kauplema, mis liigeste kaswas. Neile tuli korraga see mõte päha, waesematele inimestele igal laupäewal laupa sellesama hinna eest wälja müüa, mille eest nad seda ise oliwad ostnud. See müümisewiis saatis neile niipalju špru ja ostjaid, et nad mõne aasta pärast terve nullisaweerandi